

A magyar gazdasági élet szereplőinek várakozásai

2016. október

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Októberben az üzleti szféra várakozásainak összesített indikátora az szeptemberi javulás után kismértékben romlott. Az öt vizsgált ágazatból négyben (ipar, építőipar, szolgáltatások, háztartások) gyengülés, míg az ötödikben, a kiskereskedelemben erősödés történt. A változás mértéke a kiskereskedelemben volt a legnagyobb, amihez hozzájárult a folyamatosan növekvő bérszínvonal és csökkenő munkanélküliség. Ezek nyomán ugyanis növekedett a fogyasztók rendelkezésre álló jövedelme, és így a vásárlóereje is.

Az üzleti szféra várakozásainak alakulása

Az **ipari** vállalatok bizalmi indexe 2016 októberében a havi összevetés alapján 1,1 bázisponttal csökkent, így 1,7 bázisponton zárt. Éves összevetésben 4,7 bázispontos csökkenést mutatnak az adatok. Az ipari bizalmi mutató részindexei közül októberben összesen négy esetben javulás, míg háromnál gyengülés figyelhető meg. Az exportmegrendelések megítélési szintje kismértékben (1,1 bázisponttal) javult, míg a teljes állományra vonatkozó indikátor szintje nagymértékben (6,2 bázisponttal) romlott, így jelentősen a negatív tartományban maradt. A következő negyedéves időszakra vonatkozóan ismét javultak a termelési várakozások, míg az előző negyedév termelését érintően a teljesítmény megítélése romlott. Az ipari szereplők ismét az értékesítési árak kismértékű csökkenésére számítanak a következő negyedévben, de a várt csökkenés mértéke kisebb az előző hónap értékénél. Továbbá csökkent a következő negyedév foglalkoztatás-bővülését várók aránya is.

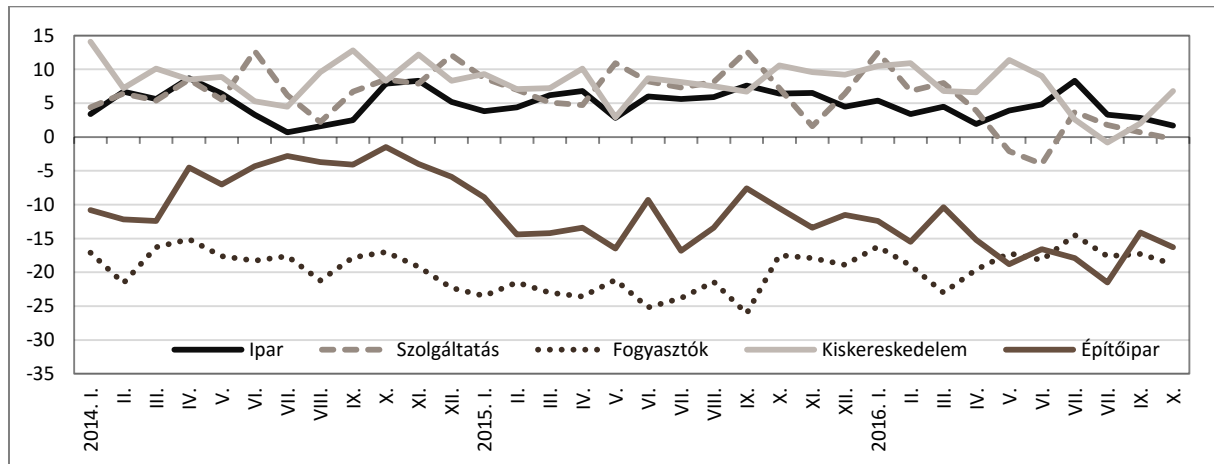
Az **építőipar** bizalmi indexe enyhén csökkent szeptemberi féléves csúcsához képest, ám az indikátor októberben regisztrált $-16,3$ pontos értéke így is kedvezőbb az augusztusi historikus mélypontnál. Szeptemberhez viszonyítva a szektor nagyobb hányada elégedetlen építési teljesítményének és rendelésállományának alakulásával, miközben a csökkenő kereslet ellenére az építőipari vállalatok szűk többsége az építési árak emelkedését valószínűsíti. Októberben az építőipari szektor szereplőinek többségénél a kibocsátást ismét jobban visszafogta a megfelelően képzett munkaerő hiánya, mint az elégtelen kereslet, amire az idősorok 2000 óta történő publikálása során mindössze három alkalommal került sor. Az építőipari vállalatok nettó értelemben vett közel harmadának termelésbővítését gátolja a nem megfelelő pénzügyi helyzete, ami bár historikusan kedvező, ám közel 9 százalékponttal magasabb a mutató augusztusban regisztrált értékénél.

A **kiskereskedelem** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe 4,8 bázisponttal, 6,8 bázispontra emelkedett. Az előző év azonos időszakához képest ez azonban 3,8 bázispontos csökkenést jelent. A megkérdezettek az elmúlt hónaphoz képest javították az ágazatra vonatkozó megítélésüket. A három, előretekintő alkérdés mérsékelten emelkedő optimizmusról számol be. Az üzleti tevékenység várt bővülése mellett viszont a következő három hónap rendeléseit némiképp lefelé korrigálták ($-1,2$ bázisponttal), készleteikre és foglalkoztatottaik számára vonatkozó várakozásaikat pedig helybenhagyták. Az elmúlt három hónap üzleti tevékenységének megítélése javult, június óta először emelkedett pozitív tartományba a részindikátor. A kiskereskedelem bizalmi indikátorának javulására lehetséges magyarázat lehet a fogyasztók vásárlóerejének emelkedése, amelyet a növekvő bérszínvonal és a csökkenő munkanélküliség okoz, valamint az üzemanyagárak emelkedése.

A **szolgáltató** szektor szezonálisan kiigazított bizalmi indexe 2016 októberében 1 bázisponttal, $-0,3$ bázispontra csökkent, amely mögött a foglalkoztatásra vonatkozó várakozások csökkenése, az üzleti

környezet és az elmúlt 3 havi kereslet romló megítélése áll. Az üzleti környezet megítélése 3 bázisponttal -3,9 bázispontra csökkent, míg a 3 havi kereslet megítélése 6,4 bázisponttal -4,7 bázispontra mérséklődött. A foglalkoztatásra vonatkozó várakozások 4,4 bázisponttal 5,8 bázispontra csökkentek egy hónap alatt. A bizalmi index csökkenését árnyalja, hogy kismértékben 0,6 bázisponttal javult az elmúlt 3 havi foglalkoztatás megítélése októberben. Ezen felül jelentős mértékben 6,3 bázisponttal, 7,7 bázispontra emelkedtek a keresletre vonatkozó várakozások. A szereplők áremelkedésre vonatkozó várakozásai az elmúlt hónapban tovább erősödtek 2,1 bázisponttal, 9,7 bázispontra.

1. ábra: Az üzleti szféra négy fő ágazata és a fogyasztók gazdasági várakozásának kompozit indexei (egyenleg)

Megjegyzés: Szezonálisan kiigazított adatok. Forrás: Eurostat ESI Indicators

Fogyasztói várakozások alakulása

A **fogyasztói** várakozások egészét kifejező szezonálisan kiigazított bizalmi index 2016 októberében kis mértékben csökkent az előző hónaphoz képest: 18,8 bázispontos értéke 1,5 bázisponttal marad el az egy hónappal korábbitól. A változás éves összevetésben is hasonló: az előző év azonos időszakához viszonyítva a mérséklődés 1,3 bázispontos. Az egyes indikátorok közül a legnagyobb változás az inflációs várakozásokban következett be. Az ezt leíró mutató 5,1 bázisponttal emelkedett. A növekvő inflációs várakozásokat alátámasztják a statisztikai adatok is: a korábbi hónapok deflációja után, a pénzromlás mértéke szeptemberben 0,6 százalékra gyorsult. A statisztikai mutatókkal ellentétes ugyanakkor a következő 12 hónapra várt munkanélküliség megítélése. A mutató értéke 3,4 bázisponttal emelkedett az előző hónap, és 0,8 bázisponttal az előző év azonos időszakához képest, miközben a munkanélküliségi ráta 4,9 százalékra mérséklődött. A várakozások romlását azonban részben magyarázhatja a bürokráciacsökkentés is, amelynek részeként az államapparátusban dolgozók számának csökkentését, és versenyszférába való áttelítésüket tervezik. 3,9 bázisponttal romlott a háztartások jelenlegi pénzügyi helyzetét leíró mutató is, míg a jövőbeli megtakarításokra és nagyobb vásárlásokra vonatkozó indikátorok némileg javultak. Az októberben napvilágra került kedvező gazdasági adatok ellenére kismértékben, 1,2 bázisponttal csökkent a magyar gazdaság jövőbeni teljesítményét leíró mutató értéke, de hasonló mértékben romlott a várt pénzügyi helyzet megítélése is.